

INTERVJU Z BOJANOM LUNEŽNIKOM, POVELJNIKOM PEM V LETU 1991

12. januarja 2011 sem za Zbornik, ki ga pripravlja Policijsko veteransko društvo Sever-Maribor in bo izšel letos, ob 20-letnici vojne za Slovenijo, opravil intervju z **Bojanom Lunežnikom**, ki je v času »Pekrskih« dogodkov ter pred, med in po osamosvojitveni vojni v letu 1991 poveljeval Posebni enoti milice, takratne UNZ Maribor. Na zastavljena vprašanja je podal zelo zanimive odgovore, od teh vam tri njegove odgovore predstavljam. Če boste želeli izvedeti več, pa boste morali počakati na izid Zbornika.

1. Ali lahko danes, iz časovne distance, poveš in oceniš – zakaj se je v času »pekrskih dogodkov« večina miličnikov umaknila izpred zgradbe občine Maribor, nakar je prišlo do ugrabitve Miloševiča? Dejstvo pa je, da je VIS vedela, da bo do ugrabitve prišlo.

Ta ugrabitev mi je še danes čudna. Vsi veste, da sem in da še danes dobro poznam strukturo takratne JLA. Kot poveljnik PEM sem imel nalogo, da po neuspeh pogajanjih v vojašnici zagotovim zavarovanje stavbe mestne občine Maribor, kjer se bodo pogajanja nadaljevala. Z miličniki PEM sem zagotovil vso potrebno varovanje objekta (notranje in zunanje), saj sem že imel podatek kaj se bo zgodilo. Pred pričetkom pogajanj pa sem s strani stalne službe UNZ dobil ukaz, da moram vse pripadnike PEM iz in izpred mestne občine, umakniti. Odločitve nadrejenih je bilo potrebo izpolnjevati, a bil sem v dilemi. Vedel sem, da VIS razpolaga z vsemi podatki in informacijami ter da spremlja situacijo v in okolici občine. Zato sem predvideval, da so načrtovani kakšni drugi ukrepi. A vseeno sem na skritem mestu pustil miličnike z nalogo, da me sproti obveščajo o vseh dogajanjih pred zgradbo občine. Na osnovni lokaciji oziroma zbirališču PEM pa sem imel v pripravljenosti ostale pripadnike PEM, za primer nujne intervencije. Miličniki, ki so bili na kraju so nalogo v celoti opravili, nismo pa smeli intervenirati. Kdo in zakaj se je tako odločil ne vem. Bil pa sem, skupaj z mojimi miličniki, zelo jezen, saj sem slišal govorice, da smo se sami umaknili, kar pa

ni bilo res. Takšen ukaz sem dobil takrat od svojih nadrejenih. Še danes se sprašujem, kaj bi se zgodilo, če ukaza ne bi izpolnil? In kaj bi se zgodilo, če bi pripadniki PEM poskušali ugrabitev preprečiti? Bi morda prišlo do medsebojnega spopada? Glede na razpoložljive sile smo bili mi sicer v prednosti, a je vprašanje kakšno nalogo in kakšne ukaze je imela enota JLA, ki je izvedla ugrabitev? Ko danes analiziram potek in zaključek dogodkov, ocenjujem, da je bila odločitev morda celo prava, saj smo morda s tem preprečili človeške žrtve do katerih bi, v primeru spopada, vsekakor prišlo.

2. Kako danes gledaš na ukaz o uporabi ostrostrelcev zoper oficirje JA, ki so vodili kolono tankov po pesniški dolini proti Šentilju?

Glede predvidene uporabe ostrostrelcev v Pesnici je bilo precej dilem in jeze. Ko sem videl, da nam bodo tanki »pobegnili« iz Pesniške doline, sem razmišljal kako to preprečiti? Tam so bile postavljene barikade, na kolono je streljala TO, pa ne eno, ne drugo, ni bilo učinkovito. Ko smo se na koordinacijski podskupini o tem pogovarjali sem ocenil, da je potrebno ukrepati. Že predhodno sem se odločil, da tanki v Šentilj ne smejo priti. Razpolagal sem z natančnimi podatki kaj se dogaja na barikadi in kako se vedejo oficirji JA. Takrat sem se odločil, da preko noči pošljem na kraj ostrostrelce in jih ob prvem svitu uporabim ter s tem preprečim nadaljevanje poti. Skupina miličnikov PEM je odšla na kraj. Kljub temi so že pred svitom poročali, da so na svojih mestih pripravljene na uporabo orožja. Čakali so le na moj ukaz o uporabi orožja. To čakanje na ukaz pa je kar trajalo in trajalo. Po sredstvih zvez nismo komunicirali, da se ne bi izdali. Ko sem proti jutru preverjal po zvezi kako je in še zadnjič vprašal, če so pripravljene, sem prejel telefonski klic. Vprašan sem bil kako je in če se kaj dogaja? Odgovoril sem, da zaenkrat ni posebnosti. Potem je sledila skoraj prošnja, da naj ne naredim tega kar nameravam. Bil sem v dilemi kako naprej. Pred menoj je bilo nekaj težkih trenutkov odločitve. Zavedal sem se, da so v nevarnosti tudi miličniki, ki sem jih poslal na kraj, zunaj je bilo že svetlo, zato bi iz tankov lahko opazili miličnike in proti njim uporabili orožje.

Izdal sem ukaz, da zapustijo ostrostrelna mesta ter se varno vrnejo na poveljstvo. Po njihovi vrnitvi nisem vedel, kdo je bolj razočaran oni ali jaz? Iste miličnike pa sem zatem napotil na uporabo armbrustov. Tudi to mojo odločitev sem pozneje večkrat analiziral in danes lahko rečem, da je bilo »zaposilo« in moja odločitev pravilna.

3. Se spominjaš minut, ko si dva pripadnika PEM usposobil za praktično uporabo armbrusta? Ali si navodila pojasnil še enkrat po UKW zvezi?

V zadolžitvi smo imeli šest armbrustov in za rokovanje z njimi usposobljene štiri miličnike. Prvič sem jih imel namen uporabiti v Ormožu, ko so se tanki vračali proti mestu Ormož. Odločitev pa sem preklical iz razlogov, ki so mi jih sporočili miličniki s kraja, saj bi ob uporabi lahko prišlo do žrtev med prebivalstvom in večje materialne škode.

Armbruste pa smo uporabili pred barikado v Štrihovcu. Vsi iz koordinacijske podskupine so mi zagotavljali, da tankovska kolona ne bo napredovala proti Šentilju. A po vsaki takšni zagotovitvi so tanki prebili kakšno barikado in bili vse bližje Šentilju. Takrat sem se na svojo pest odločil, da to preprečim. Na kraj sem poslal oddelek PEM z dvema armbrustoma. Seveda o tem vodstva nisem obveščal. Na sedežu enote sem na hitro usposobil miličnika za uporabo tega protiklepnega sredstva. Poveljniku voda in komandirju oddelka sem izdal nalogo kje in kako ustaviti kolono tankov. Ko so mi s terena sporočili, da so pripravljene smo še enkrat ponovili postopek uporabe. Zatem je prišlo do streljanja in ob tem tudi do poškodbe miličnika, za kar mi je iskreno žal. Še danes pa ocenjujem, da je bila odločitev pravilna. Miličniki so takrat brez razmišljanja in z veliko hrabrostjo opravili odrejeno nalogo. Zanimive pa so bile kasnejše reakcije vodstva. Takoj so me klicali in spraševali če vem kdo strelja, a sem jim odgovoril, da tega ne vem. Ko so se razmere umirile, pa sem o vsem obvestil vodstvo.

Intervju vodil in zapisal: Mirko Ploj